

Корват Л. В., к.психол.н.,
доцент кафедри педагогіки та психології

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ ЯК ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Інтеграція України у європейський освітній простір (Болонський, Копенгагенський процеси) скеровує вищу освіту до суттєвої модернізації. Викладацька діяльність у вищих навчальних закладах спрямовується до особистісної парадигми, а компетентнісний підхід визнається пріоритетним. На державному рівні впровадження компетентнісного підходу в практику вищої школи зумовило визначення якості підготовки майбутніх бакалаврів, спеціалістів, магістрів через освоєння ними відповідних загальних і професійних компетентностей. При цьому увагу зацентровано не на змісті, а на результатах освіти, що виявляються у формі компетентностей і відображають здатність фахівця продуктивно діяти у професійній діяльності.

Для реалізації компетентнісного підходу в освіті важливо визначити, хто є його учасником. Насамперед, це професорсько-викладацький склад ВНЗ і кожен конкретний викладач. Саме викладач вирішує завдання відбору змісту навчання, що відображає цілісний досвід вирішення життєвих і професійних завдань і втілює його шляхом використання, притаманних викладацькій діяльності, організаційних форм, дидактичних методів та інших професійних інструментів.

Однак, особливістю навчального процесу є його двоїстий характер, який проявляється в тому, що це одночасно є діяльність викладання та навчання, в якій одночасно діють два суб'єкти – викладач, з одного боку, та студентський колектив і кожен окремий студент, з іншого. Саме цей суб'єкт – студентський колектив і кожен окремий студент – є головним у навчальному процесі і заради нього цей процес реалізується. Такий наголос у питанні про суб'єктів навчального процесу вимагає особливого підходу, а саме, він має стати і бути студентоцентрованим.

Студентоцентризм відповідає вимогам і запитам сучасного суспільства, яке потребує компетентних, творчих, ініціативних фахівців-особистостей. Характерною рисою студентоцентризму, як ідеї людиноцентризму, є прагнення реалізувати підхід, у якому цілісність внутрішнього світу людини забезпечує взаємозв'язок особистості й суспільства. Студентоцентризм поновлює суб'єкта в освіті і скеровує до становлення індивідуальності студента, формування його цілісної особистості. Ідеї студентоцентризму мають стати підґрунтям проектування освітнього середовища, яке забезпечує умови для саморозвитку, самоорганізації та самореалізації особистості у професійній діяльності, творчості та інших видах діяльності при їх усвідомленому виборі.

Компетентність з позиції студентоцентризму – це особлива форма особистісного буття людини в діяльності, продукт цілісної, а не «знанневої» освіти. Особливістю компетентніснозорієнтованої освіти відносно традиційної є її якісно інші властивості: вона обов'язково суб'єктозорієнтована, діяльнісна, надпредметна. Студент у такому процесі спрямований не тільки на оволодіння окремими предметами, а й на власний розвиток, становлення себе як професіонала, на свідоме моделювання та реалізацію власного майбутнього.

Студентоцентроване компетентніснозорієнтоване навчання має забезпечувати розвиток та самореалізацію особистості як професіонала, її власну життєву позицію, готовність і вміння самостійно навчатися упродовж життя, готовність до роботи в умовах швидких змін.

Система підготовки майбутніх фахівців, що реалізується сьогодні, переважно ґрунтується на традиційному знанневому, «ЗУНівському» підході та не відповідає викликам сучасності. З важливості того, що сьогоднішні студенти стануть завтрашніми фахівцями нашої держави, на плечі яких покладається відповідальність за її розбудову та процвітання, впровадження студентоцентрованого компетентніснозорієнтованого підходу є особливо актуальним. Студентоцентризм можна розглядати як ресурс успішної реалізації компетентнісного підходу у вищій школі.

Король О.Ю., ст. викладач
кафедри іноземних мов факультету МЕІМ

ВИКЛИКИ ЗАСТОСУВАННЯ КОНСТРУКТИВІЗМУ

Основними принципами Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року проголошені людиноцентричність, наукова обґрунтованість і готовність до системних змін, що передбачає ревізію підходів до підготовки студентської молоді у вищих навчальних закладах, майбутніх компетентних і конкурентноспроможних фахівців.